

ФАКУЛТЕТ ТЕХНИЧКИХ НАУКА

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију</p> <p>Комисија је именована 2016-06-30 (број 012-72/04-2015). године. Комисију је именовао декан Факултета техничких наука, на основу члана 77, став 1, Статута Факултета техничких наука</p> <p>Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>Др Драгослав Словић, ванр.проф.,ФОН, Београд, Индустијско и менаџмент инжењерство, изабран 15.04.2013 на Факултету организационих наука у Београду</p> <p>Др Слободан Морача, ванр.проф.,Факултет техничких наука, Нови Сад, Производни системи, организација и менаџмент, изабран 02.12.2015 на Факултету техничких наука у Новом Саду</p> <p>Др Милован Лазаревић, ванр.проф.,Факултет техничких наука, Нови Сад, Производни системи, организација и менаџмент, изабран 22.04.2015 на Факултету техничких наука у Новом Саду</p> <p>Др Шевић Драгољуб, доцент, члан комисије, ужа научна област: Квалитет, ефективност и логистика, изабран 12.07.2012. године на Факултету техничких наука у Новом Саду</p> <p>Др Иван Бекер, ванредни професор, ментор и члан комисије, ужа научна област: Квалитет, ефективност и логистика, изабран 26.04.2012. године на Факултету техничких наука у Новом Саду</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Сања (Неђо) Грабеж</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 1972-05-31, Сомбор, Република Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив</p> <p>Универзитет у Новом Саду, ПМФ, Нови Сад, студијски програм: хемија, звање: Магистар хемије</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија</p> <p>-</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: Универзитет у Новом Саду, ПМФ, Нови Сад, „Синтеза нових фуранонских хирона из парцијално заштићених деривата D-ксилозе и D-ликсозе“, научна област: органска хемија, датум одбране 1999-10-21</p>

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:
Научна област: органска хемија

III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Модел примене лин система у малопродаји трајних потрошних добара

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација је систематизована у 10 поглавља и то:

1. Увод
2. Преглед литературе која обрађује примену лин алата
3. Детаљна анализа проблема
4. Развој модела за имплементацију лин-а у малопродаји трајних потрошних добара
5. Провера модела у пракси
6. Критичка анализа и правци даљих истраживања
7. Закључак
8. Литература
9. Списак слика и табела
10. Прилози

Докторска дисертација има 169 страна, 10 поглавља, 40 табела и 63 слике.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Материјал, систематизован према тематским целинама спроведеног истраживања, одсликава хронологију истраживања. Сваки део дисертације представља логички заокружен сегмент активности и резултата истраживања, са јасним везама према окружењу.

У поглављу 1 је описано подручје истраживања и дат је кратак опис проблема који ће бити предмет истраживања, а затим је дефинисан циљ истраживања и дате су хипотезе које су касније у раду и потврђене.

У поглављу 2 је дат историјат развоја лин система, и описано је тренутно стање у области имплементације лин система. Кандидаткиња је спровела изузетно детаљну анализу релевантне литературе и успоставила референтни систем за кључне области за каснији развој сопственог модела имплементације лин система у малопродајним организацијама трајних потрошних добара.

У поглављу 3 дата је детаљна анализа проблема који се јављају у пословању малопродајних организација, начина имплементације лин система у таквим организацијама, односно, стања имплементације лин система у услужним организацијама уопште, а затим и у организацијама које се баве малопродајом трајних потрошних добара.

Поглавље 4 представља кључно поглавље рада у коме је на основу постојећих знања кандидата, консултоване и анализиране стручне литературе, приказан развој модела за имплементацију лин система у организацијама малопродаје трајних потрошних добара. При овоме, кључни допринос кандидата у приступу имплементације лин система огледа се у припремним радњама за имплементацију, а првенствено у укључивање детаљне анализе циљева организације (и свих заинтересованих страна), које мора претходити свим осталим радњама, као и фокусирање на обуку и тренинг запослених, као кључни корак у промени организационе културе у правцу усвајања лин начина размишљања.

У поглављу 5 је приказана спроведена провера модела у једној реалној организацији. Детаљно је представљен сваки корак из модела и наведени су резултати који су остварени приликом имплементације модела, који јасно говоре у прилог потврђивања постављених хипотеза на почетку истраживања.

У поглављу 6 су предложени правци даљег истраживања у посматраној области. Указано је на нека ограничења модела и наведене су могућности за његово даље унапређење.

У поглављу 7 је направљен резиме свих корака истраживања и дата је оцена модела на основу резултата добијених његовом провером у пракси. Закључено је да је модел испунио зацртане циљеве и да су потврђене хипотезе постављене на почетку истраживања.

У поглављу 8 је дат преглед литературе која је коришћена у изради докторске дисертације.

У поглављу 9 је дат преглед слика и табела које су приказане у докторској дисертацији.

У поглављу 10 је дат прилог, који се односи на упитник, употребљен током истраживања.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01.јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

Радови из категорије М33

Grabez, S., Vranješ-Baricic, S. (2014, October). Identification of possible application of lean principles for supply chain optimization in durable goods retail. International Scientific Conference on INDUSTRIAL SYSTEMS– IS '14(16; 2014; Novi Sad)(pp. 203-206).

Aleksic,S., Vranješ-Baricic, S., Grabež, S. (2014; October) Function of PDCA method in providing efficiency of employees' development. International Scientific Conference on INDUSTRIAL SYSTEMS– IS '14(16; 2014; Novi Sad)(pp. 253-256)

Радови из категорије М63

Vesna Damjanović, Sanja Grabež, Ema Nešković; Primena strategije šoper marketinga u maloprodaji za trajna potrošna dobra, X Skup privrednika i naučnika SPIN'15: Inovativna rešenja operacionog menadzmenta za revitalizaciju privrede Srbije. FON, Beograd, (05.-06. 11. 2015., Beograd) (pp.503 - 510)

Сви радови кандидата се налазе у ужој научној области теме докторске дисертације и представљају одличну основу за спровођење предвиђених истраживања у области дисертације, као и део самих истраживања.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У дисертацији је приказан развој и примена модела за имплементацију лин система у малопродајним организацијама трајних потрошних добара. У циљу креирања овог модела, аутор је, на основу проучених научних извора:

- Дефинисао општи пословни модел организације која се бави малопродајом трајних потрошних добара, који подразумева више продајних објеката и дистрибутивни центар, при чему су у продајним објектима заступљене продаје и робе са залиха и путем узорака – каталожка продаја. На основу овог модела, свака малопродајна организација може имплементирати дефинисани Модел у своје пословање, једноставним елиминисањем елемената пословног модела који није заступљен у њиховом пословању.
- Прилагођен је поступак израде мапе тока стварања нове вредности активностима које се спроводе у малопродајним организацијама. Уобичајени начин маприња који је први пут публикован од стране Shook-a и Rother-a (Learning to See) је превише окренут производним организацијама, тако да је било потребно пронаћи решење које одговара малопродајним организацијама
- дефинисао сет кључних индикатора успешности прилагођених малопродајним организацијама
- дефинисао поступак за одређивање који производ треба да се нађе у категорији продаје са залиха, односно, преко узорака, као и критеријуме за „прелазак“ једног производа из једне у другу категорију
- дефинисао Модел имплементације лин система у малопродајним организацијама, уважавајући мишљење и купаца и запослених у организацији и представио га у јасном корак-по-корак облику
- изабрао, применио и модификовао СИПОЦ дијаграм и Модел представио путем тог дијаграма

У циљу практичне провере пројектованог модела у реалним условима, извршена је имплементација у једном реалном предузећу које се бави малопродајом трајних потрошних добара.

Израдом и провером Модела, аутор је доказао одрживост постављених хипотеза истраживања које гласе:

1. Применом лин алата у малопродаји трајних добара, уз истовремени рад на повишењу компетенција и укљученост запослених, може се постићи оптимизација процеса,

елиминисати непотребни губици и повисити профитабилност, а истовремено дугорочно развити култура одрживости и континуалног унапређења

2. Примена лин система може допринету структурираном развоју одговарајућих компетенција запослених – од дефинисања потребе до реализације, провере учинка и стандардизације

Резултати примене Модела у пракси су потврдили да је Модел реалан, добро дефинисан, примењив у пракси и да даје резултате који су на нивоу очекивања, па чак и виши. У организацијама чије активности нису прецизно дефинисане као у случају масовне или великосеријске производње, доказано је да је могуће спровести стандардизацију тих активности, као и мерење успешности спровођења стандардизованих активности, дефинисање поступака унапређења тих активности, што све укупно резултује у одличним вредностима за остварено побољшање пословања и профитабилности организације.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Иако је урађено веома обимно истраживање, које обухвата изузетно комплексне области као што су дефинисање општег пословног модела малопродајних организација, анализа активности вршења услуге малопродаје, стандардизација тих активности, као и мерење успешности примене стандардизованих активности и њихово унашређење, сви кораци којима се аутор водио током истраживања, као и сам модел као резултат истраживања, приказани су прегледно, јасно и врло прецизно. Текст дисертације је разумљив и лако се прати. Анализа и тумачење добијених резултата је врло стручно, што показује да кандидат влада материјом и поседује висок ниво знања из предметне области.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:	
<p>Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:</p>	
1.	<p>Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме</p> <p>Докторска дисертација је написана у складу са образложењем које је наведено у пријави теме.</p>
2.	<p>Да ли дисертација садржи све битне елементе</p> <p>Докторска дисертација својим насловом, садржајем, резултатима истраживања и начином тумачења тих резултата садржи све битне елементе који се захтевају за радове овакве врсте.</p>
3.	<p>По чему је дисертација оригиналан допринос науци</p> <p>Иако лин систем постоји већ више од пола века, већина научних радова посвећених овој области, односе се на имплементацију лин система у производне процесе. Услуге, које је некада тешко дефинисати и стандардизовати, су дуго биле потпуно запостављене по овом питању, а и када су биле предмет анализе истраживача, углавном се то односило на уско специјализоване области, а малопродаја готово да није била заступљена у истраживањима.</p> <p>Аутор је при развоју модела за имплементацију лин система у малопродајне организације трајних добара, дао више оригиналних научних доприноса, као што су:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дефинисање општег модела малопродајне организације који обухвата и продају са залиха и продају на основу узорака, - дефинисани Модел обухвата и укључивање „гласа“ купаца, запослених, власника и друштвене заједнице у процес имплементације лин система - у Модел је укључен, као један од првих корака, процес прецизног дефинисање стратегије организације и пропагирање те стратегије на све хијерархијске нивое организације, у складу са конкретним активностима које тај запослени / организациони део обавља, а затим је обезбеђено да се сви наредни кораци у Моделу спроводе на основу циљева формираних уз поштовање те стратегије, - Модел је уважио, а провера модела доказала, да је основна претпоставка за усвајање лин начина размишљања у организацијама и прелазак на лин културу. Модел је дефинисао обуку кадрова која је усмерена ка разумевању начина дефинисања губитака у лин систему и савладавању лин алата, комбиновану са прецизно дефинисаним кључним показатељима успешности (за које су запослени обучени да их разумеју и схвате њихов значај и шта се уствари њима мери) и њиховим доследним праћењем. <p>Поред научног доприноса, пројектовани модел може имати и широку практичну примену, пошто се његовом применом може имплементирати лин систем у малопродајне организацији било које величине и врсте.</p>
4.	<p>Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања</p> <p>Докторска дисертација нема недостатака који би могли да утичу на коначан резултат истраживања.</p>

X ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
- <u>да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана</u>

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ	
1. Председник:	Драгослав Словић , ванр. проф. др, УНО: Индустијско и менаџмент инжењерство, Факултет организационих наука, Београд
2. Члан:	Слободан Морача , ванр. проф. др, УНО: Производни системи, организација и менаџмент, Факултет техничких наука, Нови Сад.
3. Члан:	Милован Лазаревић , ванр. проф. др, УНО: Производни системи, организација и менаџмент, Факултет техничких наука, Нови Сад.
4. Члан:	Драгољуб Шевић , доцент, др, УНО: квалитет, ефективност и логистика, Факултет техничких наука, Нови Сад..
5. Ментор:	Иван Бекер , ванр. проф. др УНО: квалитет, ефективност и логистика, Факултет техничких наука, Нови Сад